

รายวิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท๑๓๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

เรื่อง เพลงกล่อมเด็กสี่ภาค

ครูผู้สอน ครูอนุชา อินทร์พ่วง

เรื่อง เพลงกล่อมเด็ก สี่ภาค

จุดประสงค์การเรียนรู้

- ๑) บอกความหมายเพลงกล่อมเด็กได้
- ๒) ร้องเพลงกล่อมเด็กกาเหว่าได้
- ๓) จำแนกเพลงกล่อมเด็กแต่ละภาคได้
- ๔) เห็นคุณค่าของเพลงกล่อมเด็ก
- ๕) เห็นความสำคัญของภาษาถิ่น

เพลงกล่อมเด็ก

เพลงกล่อมเด็ก ใช้เพื่อ อุ้มเด็กให้นอนหลับ
มีท่วงทำนองการขับที่ช้า ๆ เนิบ ๆ เพื่อชวนให้ง่วงนอน

เพลงกล่อมเด็ก ถ่ายทอดความอาทรห่วงใยออกมา
ทางเสียง ช่วยให้เด็กเกิดความอบอุ่นใจ ตลอดจนวิถีชีวิต
ตามที่ปรากฏในเพลง อีกทั้งยังช่วยให้เด็กคุ้นเสียงมนุษย์
ซึ่งเป็นโอกาสอันดีสำหรับการเรียนรู้ภาษา

บ้านทรงไทยภาคใต้

ที่มา ณ สัทธา อุทยานไทย <https://www.nasatta.com/th/?p=540>

ณ สัทธา
อุทยานไทย

บ้านทรงไทยภาคใต้

ที่มา ณ สัทธา อุทยานไทย <https://www.nasatta.com/th/?p=540>

ณ สัทธา
อุทยานไทย

จากเพลงกล่อมเด็กที่นักเรียนฟัง
เป็นเพลงกล่อมเด็กภาคใด

เพลงกล่อมเด็ก ภาคใต้

เพลงกล่อมเด็กภาคใต้ โดยทั่วไปจะใช้ถ้อยคำง่าย ๆ
มีเสียงคล้องจองกัน แต่ไม่ได้บังคับลักษณะสัมผัส สามารถ
ยืดหยุ่นได้ตามทำนองของผู้ขับกล่อม เพลงกล่อมเด็ก
ภาคใต้โดยทั่วไป วรรคแรกของเพลงกล่อมเด็กมักขึ้นต้น
ด้วยคำว่า “ฮาเอ้อ” หรือ “ฮาเหอ”

เพลงกล่อมเด็ก ภาคใต้

เพลงกล่อมเด็กภาคใต้ มีเนื้อร้องกล่อมให้เด็กนอน
ส่วนใหญ่มักแต่งบทร้องให้เป็นคำสอน การประพฤติปฏิบัติ
ตน ปกป้องคุณธรรม และสะท้อนเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสังคม
ด้วย หลายเพลงบอกเล่าถึงคนที่ประพฤติไม่ดี บางเพลงก็
ติเตียนผู้ที่ประพฤติตนไม่เหมาะสม

เพลงกล่อมเด็ก ภาคใต้

บางเพลงถึงขั้นเลียดลีประชดประชันบุคคลเหล่านั้น
ด้วย แต่ผู้ร้องคงจะมีเจตนาแฝงที่จะอบรมให้เด็กโตที่เป็น
ลูกหลานหรือบริวารในบ้านได้ยิน และสื่อสารให้คนอื่น ๆ
ในชุมชนได้รับรู้ด้วย แม้ว่าผู้แต่งได้กล่าวไว้ เป็นเชิงออกตัว
ว่าร้องเพลงกล่อมลูกหลานไม่เกี่ยวข้องกับใคร

เกาะนางยวน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ภาพจาก <https://idantvaresite.wordpress.com/wp-content/uploads/2015/12/20140820ca0.jpg>
<https://www.thailand.go.th/ss/2-focus-data/009-016?hl=th>

การแต่งกายของคนภาคใต้

บ้านทรงไทยภาคใต้

ที่มา ณ สัทธา อุทยานไทย <https://www.nasatta.com/th/?p=540>

ณ สัทธา
อุทยานไทย

บ้านทรงไทย ภาคเหนือ

ที่มา <https://accl.cmui.ac.th/Museum/detail/4>

จากเพลงกล่อมเด็กที่นักเรียนฟัง
เป็นเพลงกล่อมเด็กภาคใด

เพลงกล่อมเด็ก ภาคเหนือ

เพลงกล่อมเด็ก ภาคเหนือ

เพลงกล่อมเด็กภาคเหนือ หรือเพลงกล่อมเด็กล้านนา
เรียกว่า **เพลง อื้อ จา จา** (บางตำราว่า อื้อ ซา ซา) ตาม
เสียงที่ เอื้อนออกมาตอนขึ้นต้นเพลง ทำให้เกิดความ
นุ่มนวล ชวนให้เด็กหลับไปได้ง่าย

เพลงกล่อมเด็ก ภาคเหนือ

เนื้อเพลงมีลักษณะคำประพันธ์ไม่ตายตัว และจำนวน
คำสัมผัสไม่เคร่งครัดเช่นเดียวกับเพลงพื้นบ้านอื่น ๆ
การร้องใช้ทำนองร่า (ออกเสียงว่า “ฮ่า”) โดยเอื้อนเสียง
ทอดยาวที่พยางค์สุดท้ายของวรรค และเปล่งเสียงขึ้นลง
ตามระดับสูงต่ำของเสียงวรรณยุกต์

เพลงกล่อมเด็ก ภาคเหนือ

เนื้อหาของเพลงมุ่งชักจูงให้เด็กนอนหลับ ใช้ถ้อยคำที่มีทั้งการปลอบประโลม ชูให้กลัว และติดสินบนให้ของกินหรือสิ่งต่าง ๆ แก่เด็ก เพลงกล่อมเด็กทุกบทจะร้องขึ้นต้นด้วยการออกเสียง “อ้อ จา จา” หรือ “อ้อ อ้อ จา จา”

บ้านทรงไทย ภาคเหนือ

ที่มา <https://accl.cmui.ac.th/Museum/detail/4>

วัดร่องขุ่น จังหวัดเชียงราย

กิ่วแม่ปาน จังหวัดเชียงใหม่

การแต่งกายของคนภาคเหนือ

ข้าวซอย

ไส้ฮั่ว

ขนมจีนน้ำเงี้ยว

ภาพจาก <https://th.wikipedia.org/wiki/น้ำเงี้ยว>

บ้านทรงไทยภาคอีสาน

จากเพลงกล่อมเด็กที่นักเรียนฟัง
เป็นเพลงกล่อมเด็กภาคใด

เพลงกล่อมเด็ก ภาคอีสาน

ลักษณะของเพลงกล่อมเด็กภาคอีสาน

๑. การขับร้องเป็นธรรมชาติ บอกความ

จริงใจ ความสนุกสนาน และสอดคล้องกลมกลืน

กับเครื่องดนตรีประจำท้องถิ่น คือ แคน

เพลงกล่อมเด็ก ภาคอีสาน

ลักษณะของเพลงกล่อมเด็กภาคอีสาน

๒. ขึ้นต้นด้วยคำว่า “นอนสาหล่า”

หรือ “นอนสาเต๋อ” หรือ “นอนสาแม่เยอ”

เพลงกล่อมเด็ก ภาคอีสาน

ลักษณะของเพลงกล่อมเด็กภาคอีสาน

๓. มีทำนองลีลาเรียบง่ายช้า ๆ และมี

กลุ่มเสียงซ้ำ ๆ กัน ใช้ถ้อยคำมีเสียงสัมผัส

คล้ายกลอนสุภาพ

เพลงกล่อมเด็ก ภาคอีสาน

ลักษณะของเพลงกล่อมเด็กภาคอีสาน

๔. ใช้คำสั่งสอนด้วยความรักความผูกพัน
ที่ แสดงสภาพสังคมด้านต่าง ๆ เช่น
ความเป็นอยู่ ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี

บ้านทรงไทยภาคอีสาน

An aerial photograph showing three large, dark, rounded rock formations (boulders) situated in a dense, lush green forest. The boulders are arranged in a roughly parallel line, with the largest one in the foreground and two smaller ones behind it. The forest is thick with various shades of green, and the boulders appear to be made of a dark, possibly volcanic, material. The overall scene is a natural landscape in a tropical or subtropical environment.

หินสามวาฬ จังหวัดบึงกาฬ

ภาพจาก <https://thailandtourismdirectory.go.th/attraction/832>

ลาขตำดไชน ร้อยเอ็ด

การแต่งกายของคนภาคอีสาน

ภาพจาก https://sabariyah02548.blogspot.com/p/blog-page_67.html

<https://www.pinterest.com/pin/552113235572004564/>

ส้มตำ

เพลงกล่อมเด็ก ภาคกลาง

บ้านทรงไทย ภาคกลาง

กาเหว่า

เจ้านกกาเหว่าเอ๋ย
แม่กาก็หลงรัก
คาบเอาข้าวมาเพื่อ
ถนอมไว้ในรังนอน
ปีกเจ้ายังอ่อนคลอแคล
แม่กาพาไปกิน

ไข่วให้แม่กาฟัก
คิดว่าลูกในอุทร
ไปคาบเอาเหยื่อมาป้อน
ซ่อนเหยื่อมาให้กิน
ท้อแท้จะสอนบิน
ที่ปากน้ำพระคงคา

ตื่นเจ้าเหยียบบสหาย

กินกุ่มแลกินกั้ง

กินแล้วก็โผมา

ยังมีนายพราน

ยกปืนขึ้นส่อง

ตัวหนึ่งว่าจะต้ม

กินนางแม่กาดำ

ปากก็ใช้หาปลา

กินหอยกระพังแมงดา

จับที่ต้นหว้าโพทอง

เที่ยวเยียมเยียมมองมอง

จ้องเอาแม่กาดำ

อีกตัวหนึ่งนั้นว่าจะยำ

ค้ำวันนี้อุแม่เนา

บทเพลงกล่อมเด็ก, หอสมุดวชิรญาณ รวบรวม

ทุกเที่ยวเลย
แม่กาก็พลบรัก

โตไว้ให้แม่ก่าฝึก
คิดว่าลูกในอุทร

สื่อวีดิทัศน์นี้ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

เรื่อง กาเหว่าที่กลางกรุง ตอนที่ ๒

จัดทำโดย ครูโอ สื่อการเรียนการสอน

ที่มา : <https://www.youtube.com/watch?v=Fc-fAxEswec>

บทบาทครู

๑. ครูอธิบายนักเรียนเพิ่มเติม หากนักเรียนสอบถาม
๒. ครูให้นักเรียนฟังเพลงกลุ่มเด็กแต่ละภาค

บทบาทนักเรียน

๑. เมื่อนักเรียนสงสัยหรือไม่เข้าใจให้ยกมือสอบถามคุณครู ด้วยถ้อยคำที่สุภาพ
๒. นักเรียนร่วมกันพิจารณาว่าเป็นเพลงกลุ่มเด็กภาคใด
๓. มีมารยาทในการพูด

เพลงกล่อมใจ

บ้านทรงไทยภาคใต้

ที่มา ณ สัทธา อุทยานไทย <https://www.nasatta.com/th/?p=540>

ณ สัทธา
อุทยานไทย

บ้านทรงไทย ภาคเหนือ

ที่มา <https://accl.cmui.ac.th/Museum/detail/4>

บ้านทรงไทยภาคอีสาน

บ้านทรงไทย ภาคกลาง

สิ่งที่ต้องเตรียมในชั่วโมงต่อไป

ใบความรู้ที่ ๔

เรื่อง การเล่าประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง

การเล่าประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน

สแกนเพื่อพูดคุย
กับครูกันได้ที่นี้

ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ www.dltv.ac.th
รายวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

